

**การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อ  
ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่  
การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21**

**THE MANAGEMENT UNDER GOOD GOVERNANCE OF SCHOOL  
ADMINISTRATORS AFFECTING JOB SATISFACTION OF TEACHERS  
UNDER THE OFFICE OF THE SECONDARY EDUCATION SERVICE AREA 21**

**ผู้วิจัย**อัชฉราพรณ โมรัตน์<sup>1\*</sup>Ascharaphan Morut<sup>1</sup>

ascharaphan@gmail.com

**กรรมการควบคุม**ดร.ประพรทิพย์ คุณากรพิทักษ์<sup>2</sup>ผศ.ดร.พนายุทธ เชยบาล<sup>3</sup>**Advisor Committee**Dr.Praporn tip Kunakornpitak<sup>2</sup>Asst.Prof.Dr.Panayuth Choeybal<sup>3</sup>

Received: February 6, 2018

Revised: February 28, 2018

Accepted: March 20, 2018

**บทคัดย่อ**

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 2) ศึกษาความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 และ 4) สร้างสมการพยากรณ์ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 กลุ่มตัวอย่างเป็นครู จำนวน 325 คน ได้มาโดยการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ แบ่งเป็นแบบสอบถามการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล มีความเชื่อมั่นเท่ากับ .993 และแบบสอบถามความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู มีความเชื่อมั่นเท่ากับ .969 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์หาความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณโดยวิธีวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการศึกษา พบว่า

1) การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ทั้งโดยรวมและรายด้านทุกด้าน อยู่ในระดับมาก

2) ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ทั้งโดยรวมและรายด้านทุกด้าน อยู่ในระดับมาก

<sup>1</sup> นักศึกษาลัทธิสุตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

<sup>2</sup> ที่ปรึกษาหลัก อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

<sup>3</sup> ที่ปรึกษาร่วม อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

3) ผลศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูทั้งโดยรวมและรายด้าน โดยมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง

4) การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านหลักคุณธรรม/จริยธรรม ( $X_{10}$ ) ด้านหลักการมีส่วนร่วม/การมุ่งเน้นฉันทามติ ( $X_9$ ) ด้านหลักประสิทธิภาพ ( $X_1$ ) ด้านหลักความเสมอภาค ( $X_7$ ) ด้านหลักการตอบสนอง ( $X_3$ ) เป็นตัวพยากรณ์ที่ส่งผลทางบวก และด้านหลักนิติธรรม ( $X_6$ ) เป็นตัวพยากรณ์ที่ส่งผลทางลบต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 มีอำนาจพยากรณ์ ร้อยละ 61.20 เขียนเป็นสมการพยากรณ์ ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบ

$$\hat{Y} = 1.296 + .3265(X_{10}) + .263(X_9) - .287(X_6) + .174(X_1) + .138(X_7) + .139(X_3)$$

สมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน

$$\hat{Z} = .326(X_{10}) + .298(X_9) - .323(X_6) + .209(X_1) + .163(X_7) + .160(X_3)$$

**คำสำคัญ:** การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

#### ABSTRACT

The purposes of this research were to: 1) study the management under good governance of school administrators, 2) study job satisfaction of the teachers under the Secondary Educational Service Area Office 21, 3) study the correlation between the management under good governance of school administrators and job satisfaction of the teachers, and 4) create a predictive equation of the management under good governance of school administrators and job satisfaction of the teachers under the Secondary Educational Service Area 21. The samples consisted of 325 teachers from stratified random sampling. The research instruments were a 5 level-rating-scale questionnaire with the discrimination of the good governance of school administrators at .993 reliability and the job satisfaction of the teachers under the Secondary Educational Service Area 21 at .969 reliability. The statistical techniques employed in this analysis were frequency percentage, mean, standard deviation, Pearson product moment correlation coefficient and stepwise multiple regression analysis using the Statistical Package for the Social Science.

The results were as follow:

1. The management under good governance of school administrators under the Secondary Educational Service Area 21 was at a high level.

2. Job satisfaction of the teachers under the Secondary Educational Service Area 21 was at a high level.

3. The management under good governance of school administrators and job satisfaction of the teachers under the Secondary Educational Service Area 21 were related at a medium level.

4. The predictive equations of job satisfaction of the teachers under the Secondary Educational Service Area 21 by using the management under good governance of school administrators as the predictive variables included the management under good governance of school administrators of Morality/Ethics ( $X_{10}$ ), Participation/Consensus Oriented ( $X_9$ ), Responsiveness ( $X_3$ ), Equity ( $X_7$ ), Efficiency ( $X_1$ ) were the positive predictive equations and Rule of Law ( $X_6$ ) was the negative predictive equations of job satisfaction of the teachers under the Secondary Educational Service Area 21. The prediction power of these predictors was 61.20%, shown as follows:

Predictive equation of original scores:

$$\hat{Y} = 1.296 + .3265(X_{10}) + .263(X_9) - .287(X_6) + .174(X_1) + .138(X_7) + .139(X_3)$$

Equation of standard score:

$$\hat{Z} = .326(X_{10}) + .298(X_9) - .323(X_6) + .209(X_1) + .163(X_7) + .160(X_3)$$

**Keywords:** The Good Governance, The Satisfaction on Operation, Correlation Coefficients

## บทนำ

ในปัจจุบันสถานการณ์ด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและการบริหารงานของราชการมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว แต่โครงสร้างการบริหารจัดการภาครัฐยังขาดความยืดหยุ่น ข้าราชการไม่สามารถปรับเปลี่ยนวัฒนธรรม ค่านิยมและวิธีการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ส่งผลให้การบริหารจัดการโดยรวมไม่สามารถตอบสนองและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนได้ เปิดโอกาสให้เกิดการทุจริตและผิดจรรยาในการปฏิบัติราชการได้ (อัคราพร กริ่งไกร, 2558: 157)

จากปัญหาที่สำคัญดังกล่าว ในภาคราชการไทย ได้ดำเนินการสร้าง "ธรรมาภิบาล" ขึ้นในปี พ.ศ. 2555 ได้วิเคราะห์หลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance) ขึ้นใหม่เพื่อให้หลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีมีความง่ายต่อความเข้าใจและสะดวกต่อการนำไปปฏิบัติประกอบด้วย 4 หลักการสำคัญ และ 10 หลักการย่อย คือ 1) การบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ประกอบด้วย หลักประสิทธิภาพ หลักประสิทธิผล และหลักการตอบสนอง 2) ค่านิยมประชาธิปไตยประกอบด้วย หลักการรับผิดชอบต่อ/สามารถตรวจสอบได้หลักความเปิดเผย/โปร่งใส หลักนิติธรรม

และหลักความเสมอภาค 3) ประชาธิปไตยประกอบด้วย หลักการกระจายอำนาจ และหลักการมีส่วนร่วม/การมุ่งเน้นฉันทามติ 4) ความรับผิดชอบทางการบริหาร ประกอบด้วย หลักคุณธรรม/จริยธรรม (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2555: 18-19)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553 ตามมาตรา 39 ได้กำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการ กระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการงบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารทั่วไปไปยังคณะกรรมการสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาโดยตรง ซึ่งมาตรา 35 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2553 ได้กำหนดให้สถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานมีสถานะเป็น "นิติบุคคล" เพื่อให้สถานศึกษามีความเข้มแข็ง คล่องตัว และสามารถบริหารจัดการได้อย่างเป็นอิสระ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2556: 1) ซึ่งธรรมาภิบาลในโรงเรียนจะเกิดขึ้นได้ก็จากความศรัทธา ความริเริ่มความต้องการที่จะใช้โดยที่ผู้นำจะทำให้ธรรมาภิบาลในโรงเรียนเกิดขึ้นได้ตัวผู้นำจะต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาลเป็นอย่างดีแล้วนำ

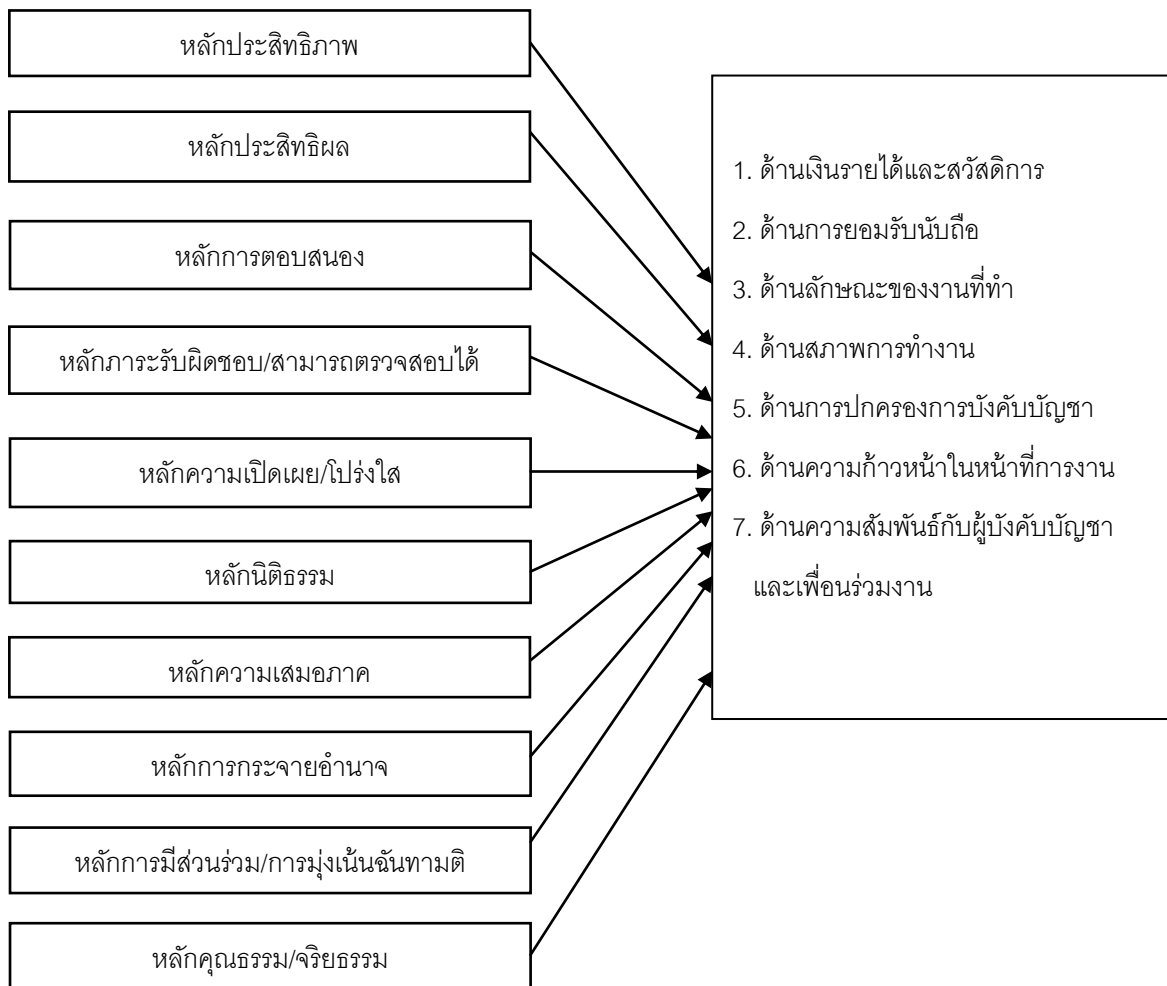
หลักธรรมาภิบาลนั้นมาใช้อย่างจริงจังในสถานศึกษา โดยต้องเริ่มจากตัวผู้นำก่อนและจะต้องทำตนเป็นแบบอย่างของการมีธรรมาภิบาล (วีระยุทธ พรพจน์ธนาศ, 2557: 203) ดังนั้นสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นองค์กรของรัฐที่เป็นหลักสำคัญในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้มีการปฏิรูปการศึกษาให้ดีขึ้นกว่าเดิม จึงได้มีการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารจัดการศึกษา กำหนดให้มีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบุคคล และด้านบริหารทั่วไปให้แก่สถานศึกษาโดยตรง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2551: 157) ซึ่งโรงเรียนจะมีฐานะเป็นนิติบุคคล การเป็นนิติบุคคลสถานศึกษาจะต้องมีความรับผิดชอบต่อสังคมที่สูงขึ้นกว่าเดิม การนำ “หลักธรรมาภิบาล” มาใช้ในการบริหารจัดการยังต้องมีความจำเป็นมากขึ้น (ธีระ รุญเจริญ, 2550: 94)

ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานเป็นความรู้สึกที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานในด้านบวกและด้านลบมีความสัมพันธ์กับปัจจัยต่าง ๆ ของการทำงาน ดังนั้นการสร้าง ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานให้เกิดขึ้นกับบุคลากรทุกฝ่ายในองค์กรเป็นภารกิจที่สำคัญของผู้บริหาร (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550: 148) จากสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยตระหนักและเห็นความสำคัญจึงมีความสนใจศึกษาปัจจัยการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 เพื่อเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารสถานศึกษาและหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศประกอบการกำหนดนโยบายในการพัฒนาสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ได้อย่างเหมาะสม

### กรอบแนวคิดของการวิจัย

การบริหารตามงานหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษามีจำนวน 10 ข้อ โดยยึดตามสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ ปี 2555 (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2555: 18-19) และความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูได้ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีของ อนิวัช แก้วจันทร์ ธนชัย ยมจินดา และเสน่ห์ จุ้ยโต นันทา เลานันท์ มาสโลว์ (Maslow) เฮอร์ซเบิร์ก (Herzberg) แมคเคลล์แลนด์ (McClelland) แมคเกอร์เกอร์ (McGergor) และ แอลเดอร์เฟอร์ (Alderfer) ทำการสังเคราะห์ได้ตัวแปรทั้งหมด 7 ด้าน ดังนี้

### การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู



#### วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21
4. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21

#### สมมติฐานของการวิจัย

1. การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21
2. การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาอย่างน้อย 1 ด้าน สามารถพยากรณ์ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21

#### วิธีดำเนินการวิจัย

##### ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21

มัธยมศึกษา เขต 21 ปีการศึกษา 2560 รวมทั้งสิ้นจำนวน 2,139 คน จากทั้งหมด 56 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครู ปีการศึกษา 2560 การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ในการวิจัยครั้งนี้ใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) อ้างถึงใน สมชาย วรวิเศษมสกุล, 2553: 458) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างเป็นครู จำนวน 325 คนและสุ่มตัวอย่างโดยใช้การสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นโดยกำหนดสัดส่วนตามขนาดสถานศึกษาแล้วทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างอย่างง่ายโดยการจับสลาก

### ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรพยากรณ์ (Predictor Variable) คือ การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 1) หลักประสิทธิภาพ 2) หลักประสิทธิผล 3) หลักการตอบสนอง 4) หลักการรับผิดชอบต่อ/สามารถตรวจสอบได้ 5) หลักความเปิดเผย/โปร่งใส 6) หลักนิติธรรม 7) หลักความเสมอภาค 8) หลักการกระจายอำนาจ 9) หลักการมีส่วนร่วม/การมุ่งเน้นฉันทามติ และ 10) หลักคุณธรรม/จริยธรรม

2. ตัวแปรเกณฑ์ (Criterion Variable) คือ ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู ประกอบด้วย 1) ด้านเงินรายได้และสวัสดิการ 2) ด้านการยอมรับนับถือ 3) ด้านลักษณะของงานที่ทำ 4) ด้านสภาพการทำงาน 5) ด้านการปกครองการบังคับบัญชา 6) ด้านความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน และ 7) ด้านความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงาน

### วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

นำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี เพื่อขอความอนุเคราะห์ เก็บรวบรวมข้อมูลกลุ่มตัวอย่างในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 จำนวน 325 ฉบับ

จากนั้นผู้วิจัยส่งหนังสือพร้อมแบบสอบถามถึงผู้อำนวยการโรงเรียน พร้อมแนบแบบสอบถามและรายชื่อครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทางไปรษณีย์ และให้ส่งแบบสอบถามกลับมายังผู้วิจัย โดยกำหนดให้ส่งคืน

ภายใน 2 สัปดาห์ โดยผู้วิจัยแนบซองเปล่าติดแสตมป์และเจ้าหน้าที่ผู้วิจัยไปด้วย เมื่อผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับมาตามจำนวน จึงตรวจสอบความสมบูรณ์จนครบถ้วน จากนั้นนำแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมได้ทั้งหมดมาวิเคราะห์ข้อมูล

### เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งประกอบด้วย เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานและขนาดของสถานศึกษา ลักษณะของข้อคำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ

ตอนที่ 2 การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกเป็น 10 หลัก คือ 1) หลักประสิทธิภาพ 2) หลักประสิทธิผล 3) หลักการตอบสนอง 4) หลักการรับผิดชอบต่อ/สามารถตรวจสอบได้ 5) หลักความเปิดเผย/โปร่งใส 6) หลักนิติธรรม 7) หลักความเสมอภาค 8) หลักการกระจายอำนาจ 9) หลักการมีส่วนร่วม/การมุ่งเน้นฉันทามติ และ 10) หลักคุณธรรม/จริยธรรม ลักษณะของคำถามการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ตามความคิดเห็นของครู เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนนตามความคิดเห็น 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556: 120-122)

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู มี 7 ด้านคือ 1) ด้านเงินรายได้และสวัสดิการ 2) ด้านการยอมรับนับถือ 3) ด้านลักษณะของงานที่ทำ 4) ด้านสภาพการทำงาน 5) ด้านการปกครองการบังคับบัญชา 6) ด้านความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน และ 7) ด้านความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงาน แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งมีเกณฑ์

การให้คะแนนตามความคิดเห็น 5 ระดับ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556: 120-122)

การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือเพื่อการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาและความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู

2. กำหนดกรอบแนวคิดในการสร้างเครื่องมือ โดยกำหนดนิยามศัพท์เฉพาะและวัตถุประสงค์ของการวัดตามนิยามศัพท์เฉพาะนั้น

3. ศึกษาหลักเกณฑ์ และวิธีการสร้างแบบสอบถาม แล้วนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาประมวลเพื่อกำหนดเป็นโครงสร้างของเครื่องมือ แล้วเขียนแบบสอบถามฉบับร่าง

4. นำแบบสอบถามที่ร่างเสร็จแล้วให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจเพื่อรับข้อเสนอแนะแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

5. นำแบบสอบถามที่แก้ไขปรับปรุงแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถาม แล้วลงความเห็นและให้คะแนนเป็นรายข้อ เลือกข้อคำถามที่มีดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของการวัดตั้งแต่ 0.6 ขึ้นไป มาเป็นข้อคำถามในแบบสอบถาม ซึ่งผลการวิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.6 - 1.00 ข้อคำถามในตอนต้นที่ 2 การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 58 ข้อ และตอนที่ 3 ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู จำนวน 48 ข้อ รวมทั้งหมด จำนวน 106 ข้อ ถือว่าใช้ได้ทุกข้อ (ณัฐสุภรณ์ หลาวทอง, 2559 : 95)

6. นำแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญแล้ว นำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา แล้วนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง

จำนวน 30 คน เพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการนำไปวิเคราะห์สัมประสิทธิ์แอลฟา ( $\alpha$  - coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) โดยกำหนดให้มีค่า .80 ขึ้นไป (บุญชม ศรีสะอาด, 2556: 116-119) ซึ่งแบบสอบถามตอนที่ 2 การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ได้ความเชื่อมั่นเท่ากับ .993 และแบบสอบถามตอนที่ 3 ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู ได้ความเชื่อมั่นเท่ากับ .969

7. นำเครื่องมือหรือแบบสอบถามการวิจัยเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อขอความคิดเห็นและปรับปรุงแก้ไข จากนั้นรวบรวมและจัดทำเครื่องมือหรือแบบสอบถามการวิจัยฉบับสมบูรณ์

### การวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษากิจการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ผู้วิจัยนำเสนอ ดังตาราง ที่ 1 - 5 ดังนี้

**ตารางที่ 1** ผู้วิจัยได้นำคำตอบจากการตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 มาวิเคราะห์ระดับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยการวิเคราะห์ข้อมูลโดยรวมและวิเคราะห์เป็นรายด้าน พบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 3.88$ ) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ หลักประสิทธิผล ( $\bar{X} = 3.93$ ) รองลงมาคือ หลักคุณธรรม/จริยธรรม ( $\bar{X} = 3.92$ ) หลักการตอบสนองและหลักความเสมอภาค ( $\bar{X} = 3.90$  เท่ากัน) หลักประสิทธิภาพ ( $\bar{X} = 3.89$ ) หลักการกระจายอำนาจ ( $\bar{X} = 3.87$ ) หลักความเปิดเผย/โปร่งใสและหลักการมีส่วนร่วม/การมุ่งเน้นฉันทามติ ( $\bar{X} = 3.85$  เท่ากัน) หลักนิติธรรม ( $\bar{X} = 3.83$ ) ตามลำดับ และด้านหลักภาระรับผิดชอบ/สามารถตรวจสอบได้ ( $\bar{X} = 3.81$ ) มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

**ตารางที่ 2** ผู้วิจัยได้นำคำตอบจากการตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 3 มาวิเคราะห์ระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยการวิเคราะห์ข้อมูลโดยรวมและวิเคราะห์เป็นรายด้าน พบว่า ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 4.00$ ) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านเงินรายได้ ( $\bar{X} = 4.17$ ) รองลงมาคือด้านความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ( $\bar{X} = 4.08$ ) ด้านการยอมรับนับถือ ( $\bar{X} = 4.03$ ) ด้านสภาพการทำงานและด้านความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงาน ( $\bar{X} = 3.96$  เท่ากัน) ตามลำดับ และมี 2 ด้าน คือ ด้านลักษณะของงานที่ทำและด้านการปกครองการบังคับบัญชา ( $\bar{X} = 3.88$  เท่ากัน) มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

**ตารางที่ 3** ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ผู้วิจัยใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson' Product Moment Correlation Coefficient) ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวม ( $X_0$ ) กับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 โดยรวม ( $Y_0$ ) มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับปานกลาง ( $r = .688$ ) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูรายด้านทุกด้าน มีความสัมพันธ์กันทางบวกกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวม ( $X_0$ ) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยอยู่ในระดับสูง 1 ด้าน คือ ด้านลักษณะของงานที่ทำ ( $Y_3$ ) ( $r = .834$ ) และอยู่ในระดับปานกลาง 6 ด้าน เรียงลำดับตามความสัมพันธ์ ดังนี้ ด้านการปกครองการบังคับบัญชา ( $Y_5$ ) ( $r = .688$ ) ด้านความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ( $Y_6$ ) ( $r = .565$ ) ด้านความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงาน ( $Y_7$ ) ( $r = .542$ ) ด้านสภาพการทำงาน ( $Y_4$ ) ( $r = .536$ ) ด้านการยอมรับนับถือ ( $Y_2$ ) ( $r = .523$ ) และด้านเงินรายได้ ( $Y_1$ ) ( $r = .469$ ) ตามลำดับ

**ตารางที่ 4** ในการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) และวิธีสเตปไวส์ (Stepwise Multiple Regression Analysis) ผลการวิเคราะห์ ดังรายละเอียดตาม ตารางที่ 4



Model	R	R <sup>2</sup>	Adj.R <sup>2</sup>	S.E.	Sig.
1. (X <sub>10</sub> )	.712	.507**	.505	.325	.000
2. (X <sub>10</sub> ) (X <sub>9</sub> )	.756	.571**	.568	.304	.000
3. (X <sub>10</sub> ) (X <sub>9</sub> ) (X <sub>6</sub> )	.760	.577**	.573	.302	.000
4. (X <sub>10</sub> ) (X <sub>9</sub> ) (X <sub>6</sub> ) (X <sub>3</sub> )	.771	.594**	.589	.296	.000
5. (X <sub>10</sub> ) (X <sub>9</sub> ) (X <sub>6</sub> ) (X <sub>3</sub> ) (X <sub>7</sub> )	.776	.603**	.597	.294	.000
6. (X <sub>10</sub> ) (X <sub>9</sub> ) (X <sub>6</sub> ) (X <sub>3</sub> ) (X <sub>7</sub> ) (X <sub>1</sub> )	.782	.612**	.605	.291	.000

\*\*p ≤ .01

จากตารางที่ 4 พบว่า เมื่อนำตัวแปรพยากรณ์ทั้ง 10 ตัว มาวิเคราะห์เพื่อพยากรณ์การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 โดยวิธีวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) แล้วรูปแบบที่ 6 เป็นรูปแบบที่สมบูรณ์ที่สุดของการพยากรณ์ที่สามารถพยากรณ์การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู โดยด้านหลักคุณธรรม/จริยธรรม (X<sub>10</sub>) ด้านหลักการมีส่วนร่วม/การมุ่งเน้นฉันทามติ (X<sub>9</sub>) ด้านหลักนิติธรรม (X<sub>6</sub>) ด้านหลักการตอบสนอง (X<sub>3</sub>) ด้านหลักความเสมอภาค (X<sub>7</sub>) และด้านหลักประสิทธิภาพ (X<sub>1</sub>) เป็นตัวแปรพยากรณ์ที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูที่ดีที่สุดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) = .782 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ในการตัดสินใจ (R<sup>2</sup>) = .612 หรือมีอำนาจพยากรณ์ร้อยละ 61.20

ตารางที่ 5 ผลการทดสอบการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21

การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษา	คะแนนดิบ		คะแนนมาตรฐาน	
	b	S.E.	$\beta$	t
ค่าคงที่	1.296	.140		9.263**
1. หลักคุณธรรม/จริยธรรม (X <sub>10</sub> )	0.265	.046	0.326	5.751**
2. หลักการมีส่วนร่วม/มุ่งเน้นฉันทามติ (X <sub>9</sub> )	0.263	.073	0.298	3.607**
3. หลักนิติธรรม (X <sub>6</sub> )	-0.287	.056	-0.323	-5.155**
4. หลักประสิทธิภาพ (X <sub>1</sub> )	0.174	.064	0.209	2.734**
5. หลักความเสมอภาค (X <sub>7</sub> )	0.138	.045	0.163	3.091**
6. หลักการตอบสนอง (X <sub>3</sub> )	0.139	.049	0.160	2.815**

\*\*p ≤ .01

จากตารางที่ 5 พบว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านหลักคุณธรรม/จริยธรรม (X<sub>10</sub>) ด้านหลักการมีส่วนร่วม/การมุ่งเน้นฉันทามติ (X<sub>9</sub>) ด้านหลักประสิทธิภาพ (X<sub>1</sub>) ด้านหลักความเสมอภาค (X<sub>7</sub>) ด้านหลักการตอบสนอง (X<sub>3</sub>) เป็นตัวพยากรณ์ที่ส่งผลทางบวกต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 และด้านหลักนิติธรรม (X<sub>6</sub>) เป็นตัวพยากรณ์ที่ส่งผลทางลบต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เมื่อนำค่าสถิติต่าง ๆ มาสร้างสมการพยากรณ์ได้สมการพยากรณ์ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$\hat{Y} = 1.296 + .3265(X_{10}) + .263(X_9) - .287(X_6) + .174(X_1) + .138(X_7) + .139(X_3)$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$\hat{Z} = .326(X_{10}) + .298(X_9) - .323(X_6) + .209(X_1) + .163(X_7) + .160(X_3)$$

### สรุปผลการวิจัย

1. การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 อยู่ในระดับมากทั้งโดยรวมและรายด้านทุกด้าน

2. ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 อยู่ในระดับมากทั้งโดยรวมและรายด้านทุกด้าน

3. การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21

4. การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านหลักคุณธรรม/จริยธรรม ( $X_{10}$ ) ด้านหลักการมีส่วนร่วม/การมุ่งเน้นฉันทามติ ( $X_9$ ) ด้านหลักประสิทธิภาพ ( $X_1$ ) ด้านหลักความเสมอภาค ( $X_7$ ) ด้านหลักการตอบสนอง ( $X_3$ ) เป็นตัวพยากรณ์ที่ส่งผลทางบวกและด้านหลักนิติธรรม ( $X_6$ ) เป็นตัวพยากรณ์ที่ส่งผลทางลบต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ได้

### อภิปรายผล

1. ผลการศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ทั้งโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก จากผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารสถานศึกษา มีการนำหลักธรรมาภิบาล ทั้ง 10 ด้าน หลัก

ประสิทธิภาพ หลักประสิทธิผล หลักการตอบสนอง หลักการรับผิดชอบต่อ/สามารถตรวจสอบได้ หลักความเปิดเผย/โปร่งใส หลักนิติธรรม และหลักความเสมอภาค หลักการกระจายอำนาจ หลักการมีส่วนร่วม/การมุ่งเน้นฉันทามติ และหลักคุณธรรม/จริยธรรม มาปรับใช้ในการบริหารงานในสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทวีวัฒน์ อินทรประเสริฐ (2559) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 พบว่าการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลโดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสถานศึกษาเป็นหน่วยงานทางราชการที่มีกฎระเบียบข้อบังคับใน การดำเนินงานตามจรรยาบรรณวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อสร้างความเชื่อมั่นแก่สังคมในด้านการจัดการศึกษา สอดคล้องกับ รัตนชนก พรหมณศิริ และ กฤษณ์ ภูริพงษ์ (2560) ได้ศึกษาหลักธรรมาภิบาลกับการพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษาในมหาวิทยาลัย เอกชนพื้นที่ภาคเหนือ พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าผู้บริหารมีการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษา โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก

2. ผลการศึกษาความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก จากผลการวิจัยพบว่า ครูมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ คือ ด้านเงินรายได้และสวัสดิการตลอดจนความก้าวหน้าในหน้าที่ การงานที่ได้รับอย่างเหมาะสม ด้านการยอมรับ

นับถือจากทั้งผู้บริหาร ผู้ปกครอง และนักเรียน ด้านลักษณะของงานที่ทำ เช่น งานที่ได้รับมอบหมายตรงกับความรู้ ความถนัดและความสามารถ ส่งผลให้เกิดความท้าทาย น่าสนใจ และเกิดแรงบันดาลใจในการปฏิบัติงาน ตลอดจนความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน รวมไปถึงการมีสภาพแวดล้อมในสถานที่ทำงานที่เอื้อต่อการทำงานและมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินและมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อเพื่อนร่วมงานและผู้บังคับบัญชา ซึ่งสอดคล้องกับนิมิตลวด ยวงโพธิ์ (2552) ได้ทำการวิจัยปัจจัยความพึงพอใจที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานในหน้าที่ของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี พบว่าปัจจัยความพึงพอใจของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี โดยภาพรวมและรายปัจจัยอยู่ในระดับมาก

สอดคล้องกับสุดใจ ละคร (2556) ได้ทำการศึกษาความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูสังกัดโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดบึงกาฬและหนองคาย พบว่าทั้งโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

3. ผลศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูทั้งโดยรวมและรายด้าน โดยมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง จากผลการวิจัย พบว่า ในปัจจุบันสำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดนโยบายที่มีวิสัยทัศน์ จุดมุ่งหมาย กลยุทธ์และจุดเน้น โดยให้ผู้บริหารสถานศึกษานำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารจัดการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และมีคุณภาพ โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานค่านิยมความเป็นประชาธิปไตยมีความรับผิดชอบในการบริหารงานมีคุณธรรมจริยธรรม สามารถตรวจสอบได้ เปิดเผย โปร่งใส และมีความเสมอภาค โดยการกระจายอำนาจ เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมมีการยึดหลักธรรมาภิบาลจากการที่ผู้บริหารสถานศึกษาใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ครูเกิดความพึงพอใจ มีขวัญกำลังใจใน

การปฏิบัติงาน และยินดีที่จะปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจเต็มความสามารถ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุดใจ ละคร (2556) ที่ศึกษาการวิจัยการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนมัธยม ในจังหวัดหนองคายและบึงกาฬมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูและเป็นความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง ทั้งโดยรวมและรายด้าน

สอดคล้องกับ อูมาพร ยศสงคราม (2556) ที่ทำการศึกษารื่องความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษากับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี พบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูทั้งโดยรวมและรายด้าน และเป็นความสัมพันธ์กันในระดับปานกลางถึงระดับสูง

4. การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 21 พบว่า ตัวแปรที่ถูกเลือกเข้าสู่สมการมี 6 ตัว เรียงลำดับเข้าสู่สมการได้ ดังนี้

4.1 ด้านหลักคุณธรรม/จริยธรรม ( $X_{10}$ ) เป็นอันดับแรก อาจเนื่องมาจาก หลักคุณธรรม จริยธรรมเป็นสิ่งสำคัญมากและเป็นสิ่งพื้นฐานที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ครูและบุคคลากรทางการศึกษาให้เป็นที่น่าเคารพนับถือโดยยึดมั่นในความซื่อสัตย์และมีระเบียบวินัยและตรงตามความคาดหวังของสังคม ตลอดจนจรรยาบรรณในวิชาชีพของผู้บริหาร ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2555: 19) กำหนดให้หลักคุณธรรม/จริยธรรมว่า เป็นการปฏิบัติราชการต้องมีจิตสำนึกความรับผิดชอบต่อหน้าที่ให้เป็น ไปอย่างมีศีลธรรม คุณธรรม และ ตรงตามความคาดหวังของสังคม รวมทั้งยึดมั่นในค่านิยมหลักของมาตรฐานจริยธรรมสำหรับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและ

เจ้าหน้าที่ของรัฐ ประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน และจรรยาบรรณวิชาชีพ ตลอดจนคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของระบบราชการไทย

4.2 ด้านหลักการมีส่วนร่วม/การมุ่งเน้นฉันทามติ ( $X_9$ ) เป็นอันดับสอง อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารสถานศึกษา ได้แสดงความมุ่งมั่นในการใช้หลักการมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาคุณภาพในการปฏิบัติงานในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยการมุ่งเน้นยึดหลักฉันทามติ รับฟังความคิดเห็นและนำข้อเสนอแนะจากทุกฝ่ายมาปรับปรุงการปฏิบัติงาน สอดคล้องกับที่ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี (2542: 26) หลักความมีส่วนร่วม ได้แก่ การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วม รับรู้และเสนอความเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญของประเทศ ไม่ว่าจะด้วยการแจ้งความเห็น การไต่สวนสาธารณะ และการแสดงประชามติ

สอดคล้องกับผลการวิจัยของ เมอร์เซลลา (Mercella, 2005) ได้ศึกษาการบริหาร การปกครองด้านการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาของไมรอนโก มลรัฐแคลิฟอร์เนีย การวิจัยนี้พบว่า การรับรู้การมีส่วนร่วมซึ่งมีความสัมพันธ์ต่อประสิทธิผลของการปกครองทางการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา ไมรอนโกการศึกษา เอกสารได้จัดหัวข้อที่สอดคล้องเข้าด้วยกัน และเชื่อมโยงสิ่งเหล่านี้ไปสู่การเป็นตัวบ่งชี้พฤติกรรมของผู้บริหารตามหลักธรรมาภิบาลด้านการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารเหล่านี้จะนำไปสู่ความสำเร็จในการบริหารเขตพื้นที่การศึกษาจนบรรลุเป้าหมาย

4.3 ด้านหลักนิติธรรม ( $X_6$ ) เป็นอันดับสาม และมีสัมประสิทธิ์ถดถอยของการพยากรณ์เป็นค่าลบ อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำหนดและการใช้ กฎระเบียบ ข้อบังคับในการปฏิบัติงานอย่างเคร่งครัด ถ้าผู้บริหารใช้ข้อบังคับหรือกฎระเบียบที่เคร่งครัดจนเกินไป อาจส่งผลกระทบต่อสิทธิ เสรีภาพ ความคล่องตัวในการทำงานของครูและบุคลากรทางการศึกษา และอาจส่งผลให้ครูเกิดความไม่พึงพอใจในการปฏิบัติงานซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ อนิวัช แก้วจำนงค์

(2556: 179-180) ที่ว่าผู้บริหาร (Managers) เป็นบุคคลสำคัญมีอิทธิพลต่อการจูงใจเนื่องจากอยู่ในฐานะที่ต้องดำเนินการเกี่ยวกับกฎ ระเบียบ ข้อบังคับและสนองนโยบายองค์กร หากผู้บริหารไม่ทราบปัญหาและวัฒนธรรมองค์กรอย่างแท้จริง การประกาศใช้กฎ ระเบียบ ข้อบังคับและนโยบายต่าง ๆ อาจสร้างความไม่พึงพอใจและอาจบั่นทอนกำลังใจของบุคคลในองค์กรส่งผลต่อเนื่องให้การดำเนินงานล้มเหลวได้ง่าย

4.4 ด้านหลักการตอบสนอง ( $X_3$ ) เป็นอันดับสี่ อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ปฏิบัติงานในการให้บริการทางการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ สร้างความเชื่อมั่นไว้วางใจ รวมถึงตอบสนองตามความความต้องการของครู ผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชนได้ตรงตามความต้องการและมีความเหมาะสมซึ่งสอดคล้องกับที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2555: 19) กำหนดถึงหลักการตอบสนองว่าเป็นการปฏิบัติราชการต้องสามารถให้บริการได้อย่างมีคุณภาพ สามารถดำเนินการแล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนดสร้างความเชื่อมั่นไว้วางใจ รวมถึงตอบสนองตามความคาดหวัง/ความต้องการของประชาชนผู้รับบริการ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีความหลากหลายและมีความแตกต่างกันได้อย่างเหมาะสม

4.5 ด้านหลักความเสมอภาค ( $X_7$ ) เป็นอันดับห้า อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาให้บริการอย่างเท่าเทียมกัน ไม่มีการแบ่งแยก และคำนึงถึงโอกาสความเท่าเทียมกันของการเข้าถึงบริการสาธารณะของกลุ่มบุคคลผู้ด้อยโอกาสในสังคม โดยไม่เลือกปฏิบัติและผู้บริหารให้ความสำคัญต่อการให้บริการแก่ผู้รับบริการอย่างเสมอภาคสอดคล้องกับแนวคิดของสมเกียรติ พ่วงรอด (ม.ป.ป.: 9) ที่ได้เสนอแนวทางในการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารการศึกษาว่าผู้บริหารสถานศึกษาควรมีความยุติธรรม การบริหารงานด้วยความเสมอภาค เป็นกลางและยุติธรรมกับทุกคน ซึ่งทำให้ลดความขัดแย้งภายในโรงเรียนได้

4.6 ด้านหลักประสิทธิภาพ ( $X_1$ ) เป็นอันดับหก อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารปฏิบัติงานที่ต้องใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด เกิดผลผลิตที่คุ้มค่าต่อการลงทุนและบังเกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของปัญญา ฉายะจินดาวงศ์ และ รัชณี ภูตระกูล (2549: 56) ที่กล่าวว่าหลักความคุ้มค่าเป็นการบริหารจัดการทรัพยากรที่มีจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดด้วยความประหยัดมีประสิทธิภาพเกิดประสิทธิผล ได้ผลผลิตมีคุณภาพคุ้มค่าต่อการลงทุนเกิดผลดีอย่างยั่งยืน

### ข้อเสนอแนะ

#### ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้เป็นแนวทางในการบริหารสถานศึกษา เพื่อให้ครูเกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน เมื่อครูเกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงานย่อมส่งผลต่อความสำเร็จของเป้าหมายที่สถานศึกษาได้กำหนดไว้

2. จากผลการวิจัยปัจจัยการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ผู้บริหารควรพิจารณาในด้านต่าง ๆ ดังนี้

2.1 ด้านหลักคุณธรรม/จริยธรรม ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีจิตสำนึกและความรับผิดชอบในการบริหารงานประพฤติตนดีงามตามหลักศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหาร รับฟังความคิดเห็นของครูและผู้ร่วมงานด้วยความเป็นธรรมและใจที่เป็นกลาง ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต

2.2 ด้านหลักการมีส่วนร่วม/การมุ่งเน้นฉันทามติ ผู้บริหารสถานศึกษาควรรับฟังความคิดเห็นของครู นักเรียนผู้ปกครองและชุมชนที่ร่วมกันในการแก้ไขปัญหา แลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกัน และยึดหลัก

ฉันทามติในการบริหารงาน เพื่อให้ทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วมในการบริหารงาน

2.3 ด้านหลักนิติธรรม ผู้บริหารสถานศึกษาควรใช้อำนาจของกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับในการปฏิบัติงานอย่างเคร่งครัด และผู้บริหารควรรับทราบปัญหาและวัฒนธรรมในโรงเรียนอย่างจริงจัง เพื่อให้การใช้กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และนโยบายต่าง ๆ เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ หากไม่รอบคอบอาจทำให้เกิดความไม่พึงพอใจและอาจบั่นทอนกำลังใจของครูและบุคลากรในโรงเรียนได้ ส่งผลให้การดำเนินงานต่าง ๆ ล้มเหลวได้ง่าย

2.4 ด้านหลักการตอบสนอง ผู้บริหารสถานศึกษาควรปฏิบัติงานในการให้บริการทางการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ สร้างความเชื่อมั่นไว้วางใจ รวมถึงตอบสนองตามความความต้องการของครู ผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชนได้ตรงตามความต้องการและมีความเหมาะสมสอดคล้องตามระบบการบริหารงานของรัฐบาล

2.5 ด้านหลักความเสมอภาค ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้บริการอย่างเท่าเทียมกัน ไม่มีการแบ่งแยก และต้องคำนึงถึงโอกาสของบุคลากร หน่วยงาน และความเท่าเทียมในการเข้าถึงการให้บริการสาธารณะกับทุกคนในสังคม โดยไม่เลือกปฏิบัติและให้ความสำคัญต่อการให้บริการทางการศึกษาแก่ผู้รับบริการอย่างเสมอภาคและเป็นธรรม

2.6 ด้านหลักประสิทธิภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาควรใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและลดภาระค่าใช้จ่าย ลดขั้นตอนระยะเวลา และอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงาน โดยคำนึงถึงความคุ้มค่าเมื่อเทียบกับเป้าหมาย งบประมาณ เวลาที่ใช้ในการดำเนินงาน และประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวม

#### ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรนำหลักการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู คือ ด้านหลักคุณธรรม/จริยธรรม

ด้านหลักการมีส่วนร่วม/การมุ่งเน้นฉันทามติ ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักการตอบสนอง ด้านหลักความเสมอภาค และด้านหลักประสิทธิภาพ ไปทำการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) หรือวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research: PAR) เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติที่เห็นผลเชิงประจักษ์

2. ควรทำการวิจัยเชิงคุณภาพเป็นการศึกษาระดับโรงเรียนหรือจังหวัด เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึก และสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการวางแผน ปรับปรุงและพัฒนาการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารโรงเรียนหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

### บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). *เอกสารประกอบการพัฒนา หลักสูตรพัฒนาผู้นำการเปลี่ยนแปลงเพื่อรองรับการกระจายอำนาจ สำหรับผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- \_\_\_\_\_. (2556). *คู่มือการบริหารโรงเรียนในโครงการพัฒนาการบริหารรูปแบบนิติบุคคล*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- ณัฐภรณ์ หลาวทอง. (2559). *การสร้างเครื่องมือการวิจัยทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ:จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทวีวัฒน์ อินทรประเสริฐ. (2559). *การปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา* สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา เขต 17. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- นันทวรรณ ยวงโพธิ์. (2552). *ปัจจัยความพึงพอใจที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานในหน้าที่ของครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา* สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญา ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). *การวิจัยเบื้องต้นฉบับปรับปรุงใหม่*. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ปัญญา ฉายะจินดาวงศ์ และ รัชนี้ ภู่อะกุล. (2549). *ธรรมาภิบาล (Good Governance) กับสังคมไทย*. กรุงเทพฯ: บพิธการพิมพ์.
- รัตน์ชนก พรหมณศิริ และ กฤษณ์ ภูริพงษ์. (2560). *หลักธรรมาภิบาลกับการพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษาในมหาวิทยาลัยเอกชนพื้นที่ภาคเหนือ*. *วารสารวิชาการศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*. 18(2): 133-134.
- วีระยุทธ พรพจน์ธนาศ. (2557). *ปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จในการนำธรรมาภิบาลมาใช้ในโรงเรียน*. *วารสารวิจัยทางการศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*. 8(2): 203.
- สมชาย วรภิเกษมสกุล. (2553). *ระเบียบวิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์*. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี: อักษรศิลป์.
- สมเกียรติ พ่วงรอด. ( ม.ป.ป.). *ธรรมาภิบาลกับการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ*. สืบค้นเมื่อ 16 พฤศจิกายน 2560, จาก <http://suthep.crru.ac.th/>
- สุดใจ ละคร. (2556). *การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู* สังกัดโรงเรียนมัธยมในจังหวัดหนองคายและบึงกาฬ. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2551). *แนวดำเนินงานของคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: ครูสภา.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2555). *หลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา.
- สำนักงานয়กรัฐมนตรี. (2542). *ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี*. กรุงเทพฯ: กอกลาง.
- อัจฉราพร กริ่งไกร.(2558). การศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1. *วารสารวิจัยและพัฒนาโดยดลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.*, 10 (3), 155-164
- อนิวัช แก้วจำนงค์.(2556). *หลักการจัดการ*. พิมพ์ครั้งที่ 4. สงขลา: บริษัทนำศิลป์โฆษณา จำกัด.
- อุมาพร ยศสงคราม. (2556). *ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษากับความพึงพอใจ ในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาอุดรธานี*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- McClelland, D.C. (1961). *The achievement society*. New York: The Free Press.
- Nimnual Yuangpho. (2009). *Job satisfaction factors affected to teachers 'duty performance in primary schools under the office of udon thani educational service area*. Thesis. Udon Thani Rajabhut University.
- Sutchai Lakorn. (2013). *The Good governance of administrators affecting job satisfaction of teachers under the secondary school in nongkhai and buengkan*. Thesis. Udon Thani Rajabhut University.
- Thaweewat Intaraprasert. (2016). *Good governance-based execution of school administrators under the office of secondary educational service area 17*. Thesis. Rambhai Barni Rajabhat University.
- Umaporn Yodsongkhram. (2013). *The relationship between administration on good governance and the under the satisfaction with the performance of the teachers under the primary school office Udon Thani educational service area*. Thesis. Udon Thani Rajabhut University.